


**KOULURUOKA TUTUKSI**  
LASTEN JA NUORTEN VANHEMMILLE  
v. 2009 - 2010

**Loppuraportti**



Tiina Tamiola, asiakkuuspäällikkö


Susanna Järvinen, asiakkuuspäällikkö

 <p>Tampereen kaupunki Tampereen Ateria liikelaitos</p>	<p>Loppuraportti</p>	
	<p>Ruokajuhlat vanhemmille SRE –hanke 2010</p>	<p>7.3.2011</p>

## Sisällysluettelo

1	Tausta .....	1
2	Projektin tavoitteet .....	2
3	Toimet ja toteuttamisaikataulu .....	2
4	Projektin toteuttajatahot .....	3
5	Projektin mittarit .....	3
6	Tulosten julkaisu- ja hyödyntämissuunnitelma .....	4
7	Tulokset .....	4
8	Liitteet .....	5



 <b>TAMPEREEN</b> <b>ateria</b> <i>Pieniä ihmeitä joka päivä</i>	Loppuraportti	
Tampereen kaupunki Tampereen Ateria liikelaitos	Ruokajuhlat vanhemmille SRE –hanke 2010	7.3.2011

## 1 Tausta


Tampereen Ateria osallistui vuosina 2007-2008 Sitran ERA-ohjelman Järkipalaa-hankkeeseen, jonka aikana toteutettiin laaja yläkoululaisten ruokatottumuksia ja kouluruokailua selvittävä tutkimus. Tutkimuksessa oli mukana noin 1 000 oppilasta yläkouluista mm. Tampereelta (Sammon, Ristinarkun ja Kaukajärven koulut). Toimenpidekouluissa toteutettiin lukuvuoden 2007-2008 aikana ravitsemuskasvatukseen ja kouluaikaiseen ruokailuun liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Hankkeen aikana todettiin huolestuttavia asioita lasten ja ruokailutottumuksista. Järkipalaa-hankkeen tulokset ja muut tutkimukset osoittavat selvästi, että lasten ja nuorten nykyisistä ruokailutottumuksista on syytä olla huolissaan. Vain osa lapsista ja nuorista syö koulussa (yläkoulussa n. 63 % syö päivittäin). Järkipalaa-hankkeessa todettiin että vain noin kaksi oppilasta sadasta otti tarjottimelleen kaikkia aterianosia lautasmallin mukaisesti, lisäksi oppilaiden lautasilla oli hyvin vähän ruokaa. Ruokaa korvattiin epäterveellisillä välipaloilla, joita saatettiin hakea koulun ulkopuolelta. Ylipaino on merkittävästi lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana ja säännölliset ruokailuajat ovat unohtuneet.

Aikuisten vastuu nuorten terveydestä ja hyvinvoinnista on paikoin hämärtynyt. Aikuisten rooli on iso lasten asenteisiin vaikuttamisessa, he ovat vastuussa lasten ja nuorten ruokailutottumuksista, ruokaan liittyvistä asenteista ja terveellisten valintojen mahdollistamisesta niin kotona, vapaa-ajalla kuin koulussa ja päiväkodissakin.

Koululounaan todettiin olevan ravitsemukselliselta laadultaan paras nuoren päivän aterioista. Hankkeen aikana ei puututtu millään tavalla ruoan makuun, vaan panostettiin aikuisten asenteiden muuttamiseen ja viihtyisän ruokailuympäristön luomiseen koulussa. Aikuisten yhteen hiileen puhaltaminen toi muutoksia nuorten käyttämiseen ja mielipiteisiin kouluruokailua kohtaan. Ruoka alkoi oppilaista maistua selvästi paremmalta. Hankkeessa toteutettiin mm. kouluruoan esittely vanhempainillassa ns. ruokajuhlana, jossa vanhemmat maistelivat samaa kouluruokaa kuin heidän lapsilleen oli päivällä tarjottu.

Kouluruoan imago on tutkitusti (Tampereen Aterian asiakastytyväisyystutkimus 2008) heikko etenkin yläkoululaisten keskuudessa. Imagoon ja käytännössä siihen, miten lapset ja nuoret syövät koulussa, vaikuttaa keskeisesti se, miten vanhemmat kokevat kouluruoan. Vanhemmat muodostavat käsityksensä kouluruoasta omien kouluikäisten kokemustensa sekä lapsilta saadun tiedon perusteella. Käsitys saattaa näiden perusteella muodostua vääräksi ja sitä kautta kouluruoan arvostus heikkenee ja lasten ruokailuinnostus koulussa hiipuu. Aikuisten rooli on iso lasten asenteisiin vaikuttamisessa.

Hankkeesta ja vanhempainiltojen yhteydessä toteutetuista ruokajuhlista saatiin niin positiivisia kokemuksia ja tuloksia, että Tampereen Ateria aikoo toteuttaa ruokajuhlaideaa myös muissa Tampereen kouluissa lasten ja nuorten ruokailutottumusten ja kouluruokaa koskevien asenteiden muuttamiseksi parempaan suuntaan.

 <p>Tampereen kaupunki Tampereen Ateria liikelaitos</p>	<p>Loppuraportti</p>	
	<p>Ruokajuhlat vanhemmille SRE –hanke 2010</p>	<p>7.3.2011</p>

## 2 Projektin tavoitteet

Projektin toimenpiteillä vaikutetaan ensisijaisesti lasten ja nuorten vanhempien ja muiden aikuisten kouluruokaa koskeviin asenteisiin ja sitä kautta pyritään muuttamaan lasten ja nuorten ruokailutottumuksia terveellisempään suuntaan. Projekti tähtää kouluruokailun arvostuksen parantamiseen, ohjaa koululaisia valitsemaan terveellisen kouluaterian ja vähentämään sen korvaamista epäterveellisillä välipaloilla.

Projektin tavoitteet ovat:

- 1) Vanhempien kouluruokailua koskevien ennakkoluulojen karsiminen ("hei, tämähän on hyvää!") ja kouluruoan arvostuksen parantaminen.
- 2) Saada lapset syömään kouluruokaa paremmin ja arvostamaan sitä.
- 3) Vähentää kouluruoan korvaamista epäterveellisillä välipaloilla.
- 4) Kouluissa aikuiset (opettajat, rehtori, ruokapalveluhenkilökunta) ottavat vastuuta siitä, että lapset rauhoittuvat ruokailuhetkeen


## 3 Toimet ja toteuttamisaikataulu

Tampereen alueen kouluissa, joissa on 1. ja 7. luokkien oppilaita, toteutetaan 2009 - 2010 aikana vanhempainiltojen yhteydessä tietoisuusruoosta ja ravitsemuksesta sekä tarjotaan vanhemmille päivän kouluruoka. Ruokajuhlat järjestetään yhteistyössä koulujen ja niiden vanhempainyhdistysten kanssa. Tavoitteena on saada aikaan avointa keskustelua siitä, miten lasten ja nuorten ruokailutottumuksia voidaan yhdessä aikuisten voimin edistää.

Tietoisuus koostuu seuraavista aihealueista:

- säännöllisen ateriaritmin vaikutus lasten ja nuorten jaksamiseen koulutyössä ja vapaa-ajalla
- tiedätkö, mitä lapsesi syö? kurkistus nuorten ruokavalintoihin (näytetään oikeita kuvia lasten ottamista lautasista)
- aikuisten esimerkin vaikutus lasten ja nuorten ruokailutottumuksiin
- mistä on hyvä välipala tehty?
- perheen yhteinen ruokahetki on yhdessäoloa parhaimmillaan!

Tietoisuuden yhteydessä vanhemmilla on mahdollisuus kysyä Tampereen Aterian esimieheltä kouluruokaan yms. liittyviä kysymyksiä. Tavoitteena on saada aikaan avointa keskustelua siitä, miten lasten ja nuorten ruokailutottumuksia voidaan yhdessä aikuisten voimin edistää.

 <p>Tampereen kaupunki Tampereen Ateria liikelaitos</p>	<p>Loppuraportti</p>	
	<p>Ruokajuhlat vanhemmille SRE –hanke 2010</p>	<p>7.3.2011</p>

Ruokajuhlat ja tietoiskut toteutettiin seuraavissa Tampereen alueen kouluissa vuosien 2009- 2010 aikana:


KOULUT	
LINNAINMAA	2009
LIELAHTI	2009
ETELÄ HERVANTA	2010
	2010
KAUKAJÄRVI	2010
KAUKAJÄRVI	2010
TAMMELA	2010
RISTINARKKU	
YLÄKOULU	2010
TESOMA	
YLÄKOULU	2010
ALEKSANTERIN	
ALAKOULU	2010
LENTÄVÄNNIEMEN	
ALAKOULU	2010
NEKALAN	
ALAKOULU	2010

## 4 Projektin toteuttajatahot

Projektin toteutuksesta vastaa Tampereen Ateria ja sen henkilökunta. Tietoiskut ja ruokajuhlat toteutetaan vanhempainiltojen yhteydessä. Toteutuksessa tehdään tiiviisti yhteistyötä jokaisen koulun rehtorin ja opettajakunnan kanssa onnistuneen lopputuloksen aikaansaamiseksi ko. koulun osalta.

## 5 Projektin mittarit

Projektin onnistumista mitataan vanhemmille ennen - ja jälkeen ruokajuhlien järjestettävän kyselyn kautta. Vaikutusta koululaisten asenteeseen kartoitetaan syksyllä järjestettävän asiakastytyväisyyskyselyn kautta.

	Loppuraportti	
Tampereen kaupunki Tampereen Ateria liikelaitos	Ruokajuhlat vanhemmille SRE –hanke 2010	7.3.2011

Projektin onnistumisen mittaamiseksi otetaan käyttöön seuraavat mittarit:

- kysely vanhemmille heidän kouluruokailua koskevasta mielipiteistään ennen tietoiskua
- vastaava kysely vanhemmille kaksi kuukautta tietoiskun ja ruokajuhlan jälkeen -> tavoitteena, että asenteet, mielipiteet ja ruokailutottumukset ovat muuttuneet parempaan suuntaan
- kysely koulujen 1. ja 7. luokkien oppilaille ennen tietoiskua ja ruokajuhlaa sekä sen jälkeen -> tavoitteena muuttaa asenteita ja ruokailutottumuksia parempaan suuntaan.
- Tampereen Aterian asiakastytyväisyystutkimus toteutetaan kouluissa joka syksy -> tavoitteena, että kouluruoan päivittäinen syöminen on parantunut yläkouluissa 63 %:sta 70 %:iin vuoden 2011 tutkimuksen tulosten perusteella.
- ruokajuhliin osallistuneiden vanhempien lukumäärä kertoo projektin vaikuttavuudesta.
- 

## 6 Tulosten julkaisu- ja hyödyntämissuunnitelma

Projektin tulokset julkaistaan joulukuussa 2010. Lehdistötiedote asiasta lähetetään kaikkiin merkittävimpiin tiedotusvälineisiin sekä catering-alan ammattilehtiin. Tulosten perusteella tehdään myös päätös siitä, kannattaako tietoiskuja ja ruokajuhlia jatkaa myös 2010 vuodesta eteenpäin 1. ja 7. – luokkalaisten vanhemmille ja ehkä jopa muun ikäisten lasten vanhemmille.

## 7 Tulokset

Osallistuneista vanhemmista 98 % pitää Ruokajuhlia tarpeellisena. Vanhemmista 86,5 % ilmoittaa tietävänsä mitä lapsi syö koulussa. Vanhemmille tarjottu ruoka maistui 98 % mielestä maukaalle. Kysymykseen tiedän mitä lapseni syö koulussa vastasi molemmissa luokka-asteissa 14 % vanhemmista ei-vastauksen. Kotiin lähetetyn kyselyn perusteella 88 % vastaajista kertoi saavansa tarpeeksi tietoa kouluruuasta. Ruokajuhliin osallistui yhteensä 800 vanhempaa yhdessätoista koulussa vuoden 2010 aikana.

Asennemuutoksen toteutuminen projektin vaikutuksesta ei ole konkreettisesti nähtävissä vielä näin pienellä aikavälillä mutta kehitystä koululaisten tyytyväisyydestä kouluruokaan seurataan vuosittain tehtävässä asiakastytyväisyyskyselyssä.

Asiakaspalautteet ruokajuhlista olivat poikkeuksetta positiivisia joten tavoitteena on jatkaa valistusta kouluruuan merkityksestä terveellisen ravitsemuksen toteutumisessa myös jatkossa osana asiakasyhteistyötä. Asenteen muuttuminen vaatii pitkäjänteistä kehittämistyötä joka varmasti palkitaan tulevaisuudessa nuorten hyvinvoinnin parantumisella.

## 8 Liitteet

- Liite 1 Arviointilomake 1
- Liite 2 Arviointilomake 2
- Liite 3 Kutsu ruokajuhliin
- Liite 4 Magneetti
- Liite 5 Esitys vanhemmille ruokajuhlissa

